

Uit: Milius, J. (2007). *Schriftelijk Tentamineren: een draaiboek voor docenten in het hoger onderwijs*. Universiteit Utrecht (Ivlos): Utrecht

Bijlage 7: Checklists gesloten vragen

A) Een algemene controlelijst

Algemeen:

- Is de vraag van wezenlijk belang en te herleiden tot een omschreven leerdoel?
- Is er in de lay-out van de vraag een duidelijk onderscheid in informatieve inleiding, vraagstelling en alternatieven

De stam: Inleiding op de vraag:

- Schets de context van het probleem dusdanig dat:
- de gegeven informatie relevant is voor het oplossen van het probleem

De vraag

- Houd de vraag zo kort mogelijk
- Bevraag één leerelement per vraag
- Formuleer het probleem in vraagvorm
- Geef die informatie die relevant en functioneel is voor wat je werkelijk wilt weten
- Scheid algemene inleidende tekst, taalkundig en in lay-out van de vraagstelling
- Formuleer de vraag dusdanig dat de alternatieven kort gehouden worden

Formulering van alternatieven

- Houd de alternatieven zo kort mogelijk (overtollige/gelijksoortige informatie in de stam)
- Formuleer alternatieven die plausibel zijn, gelijkwaardig en neutraal geformuleerd
- Alternatieven moeten grammaticaal in overeenstemming zijn met elkaar en met de stam (vraag)
- Formuleer niet meer alternatieven dan logischerwijs te bedenken zijn (wisselend aantal alternatieven is geen probleem)
- Controleer de vraag aan de hand van de uitgebreide checklist verbeterpunten voor gesloten vragen (hieronder).

B) Uitgebreide checklist met verbeterpunten

Uit: *De konstruktie van juist/onjuist vragen* Hessen & Verwijnen (1988).

Checkpunt	Indien	Verbetersuggestie
Relevantie 1. Is de vraag aantoonbaar relevant? 2. Toetst de vraag parate kennis terwijl praktische toepasbare kennis bedoeld is? 3. Is de gegeven informatie relevant voor het beantwoorden van de vraag?	<i>Nee</i> <i>Ja</i> <i>Nee</i>	♦ Stel een realistisch praktijkprobleem ♦ Vraag naar: correctheid, gevolg, effect van handelen ♦ Overtollige informatie weglaten of als het bedoeld is vragen naar de relevantie van de informatie
Actualiteit en nieuwe inzichten 4. Wordt gevraagd naar actuele/nieuwe inzichten?	<i>Ja</i>	♦ Bron vermelden ♦ Vergelijken met, en afzetten tegen andere/oude inzichten

<p><i>Overeenstemming literatuur</i></p> <p>5. Is het zeker dat alle gangbare literatuur eenduidig antwoord geven op de vraag?</p>	Nee	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Verwijzen naar bron ◆ Afzetten tegen andere opinies ◆ Geen absolute bewering, maar nuanceren (zie 12,13)
<p><i>Getallen en percentages (detailering)</i></p> <p>6. Komen er getallen en/of percentages voor in de vraag?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Globaliseren: ruime range geven ◆ Omschrijven in woorden ◆ Maken van een vergelijking ◆ Kader/context benoemen
<p><i>Schijnobjectiviteit: kwantitatieve begrippen, kunnen</i></p> <p>7. Wordt een semi-kwantitatieve term gebruikt (kenmerkend, typisch, specifiek)?</p> <p>8. Bevat de vraag kunnen of een soortgelijk werkwoord (wordt gezien bij, mogelijk zijn, vóórkomend)</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Herformulering vergelijken-derwijs (verdient voorkeur boven, meer waarschijnlijk dan..) ◆ Kwantificeren: bij meer dan de helft, in de meerderheid ◆ Kwantitatieve term uitleggen/specificeren
<p><i>Absolute beweringen (expliciet en impliciet)</i></p> <p>Staat er een absolute term in (altijd, nooit, alleen)?</p> <p>9. Geldt de stelling in iedere situatie (onmogelijk een uitzondering te bedenken)?</p> <p>10. Bevat de vraag 'gelijkstellende woorden' als dezelfde, identiek, even vaak/groot/snel?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Aankleden van de vraag: aangeven context, specifieke situatie ◆ Nuancering van de vraag
<p><i>Ontkenningen</i></p> <p>11. Komt er een ontkenning voor in stam/vraag/alternatief?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Weglaten ontkenning en sleutel veranderen ◆ Positief formuleren (niet doen=laten)
<p><i>Lange en complexe zinnen</i></p> <p>12. Bevat de vraag lange en complexe zinnen?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ In stukjes hakken, van bijzinnen hoofdzinnen maken ◆ Informatie (gestelde) scheiden van de vraagstelling ◆ Opbouw aanbrengen van algemeen naar meer gedetailleerde informatie
<p><i>Moeilijke termen//afkortingen</i></p> <p>13. Staat er een afkorting of eigenaam in de vraag?</p> <p>14. Wordt er een product, instrument genoemd?</p> <p>15. Zijn de gebruikte termen gangbaar en bekend?</p>	Ja Ja Nee	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Geef korte uitleg (synoniem, aanvullende informatie) ◆ Uitleg in stam verwerken
<p><i>Onderling afhankelijke items</i></p> <p>16. Bij meerdere deelvragen is er slechts één juist/onjuist?</p> <p>17. Heeft goed/fout beantwoorde vraag consequenties voor beantwoording andere vraag?</p> <p>18. Geeft de ene vraag clues voor het beantwoorden van een andere vraag?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Maak een vergelijking tussen twee begrippen ◆ Maak van meerdere deelvragen aparte hoofdvragen met eigen stam ◆ Schrap kennisoverlappende vragen

<p><i>Meer-in-één-vragen</i></p> <p>19. Is het item lang</p> <p>20. Worden er meerdere vragen tegelijk bevraagd?</p> <p>21. Is de vraag begrijpelijk ook buiten specifieke situatie vakgebied/praktijk?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Splits vraag in meerdere vragen ◆ Stel één probleem tegelijk ◆ Maak een vergelijkingsvraag ◆ Breng informatie uit de vraag over naar de stam ◆ Benadruk dat het hier gaat om een specifieke situatie
<p><i>Strikvragen</i></p> <p>22. Zou de vraag verkeerd kunnen worden opgevat?</p> <p>23. Vereist de vraag zeer zorgvuldig lezen?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Herformuleren in vraag waar geen misverstand over mogelijk is ◆ Informatie die niet ter beoordeling dienst doet overhevelen naar de stam ◆ Taalkundig simplificeren van de vraag
<p><i>Boerenverstand-vragen</i></p> <p>24. Ligt bij nader inzien de sleutel nogal voor de hand</p> <p>25. Is er sprake van dummy-alternatieven/flauwe grapjes?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Maak er een probleemvraag van die er toe doet ◆ Beperk de alternatieven tot de plausibele en schrap dummy alternatieven ◆ Houd de toon neutraal
<p><i>Grammaticale aansluiting</i></p> <p>26. Sluit de vraag aan op de stam?</p> <p>27. Sluiten de alternatieven alle aan op de vraag (bijv. enkelvoud/meervoudsvorm)?</p>	Nee	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Stel een vraag en vermijd aanvulzinnen ◆ Maak de stam, vraag, en alternatieven grammaticaal kloppend
<p><i>Tekst tussen haakjes</i></p> <p>28. Is er tekst tussen haakjes?</p>	Ja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Alleen opnemen als het relevante informatie betreft ◆ De betreffende tekst als aparte zin opnemen (weglaten haakjes).
<p><i>Literatuurverwijzing</i></p> <p>29. Is de literatuur facultatief bestudeerd?</p> <p>30. Is de literatuur ouder dan vijf jaar</p> <p>31. Is de literatuurverwijzing voldoende uitgebreid?</p>	Ja Ja Nee	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Uitleg geven kern van de literatuurverwijzing ◆ Up-to-date houden, vervangen door recenter inzicht/literatuur ◆ Volledige verwijzing geven (titel, auteur, etc.)
<p><i>Stam en Vraag</i></p> <p>32. Is informatie en de vraag van elkaar gescheiden?</p>	Nee	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Maak zowel grammaticaal als in lay-out onderscheid in de stelling en de vraag